

FARSKÝ LIST

NEDEĽA, 7. OKT 2018 • ROČNÍK XIII. • ČÍSLO 20

Dvojtyždenník Gréckokatolíckej farnosti Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

ÚVODNÍK

Nové technológie môžu byť z mnohých hľadísk veľkou pomocou. Ale dokážu zasahovať aj do normálnych funkcií mozgu, ako sú pozornosť, koncentrácia či sebaovládanie, a experti odporúčajú, aby ich nepoužívali malé deti. Používanie týchto zariadení môže byť návykové. Tento efekt bol dokázaný u dospelých, a predpokladáme, že u detí bude ešte väčší, keďže detský mozog sa stále vyvíja. Ak vaše malé deti používajú tieto zariadenia, mohli ste si pravdepodobne všimnúť, ako si vyžadujú telefón počas celého dňa a ako sa rozhnevajú, ak im ho nedáte, alebo ako stratia sebaovládanie, keď ich požiadate, aby ho vrátili. Vašou prvou reakciou môže byť myšlienka, že najjednoduchším riešením je odstrihnúť to úplne, vziať smartfón svojim deťom a úplne im ho zakázať používať. Z praktických dôvodov to môže byť efektívne, ale v skutočnosti deti neporozumejú náhlosti tohto rozhodnutia (Prečo som sa mohol hrať s maminým telefónom včera koľko som chcel a dnes je to zlé?) a môžu trpieť abstinенčnými príznakmi, ktoré môže byť ťažké zvládnuť (rovnako pre deti ako aj pre zvyšok rodiny). Preto je tu desať rád na pomoc rodičom: 1. Vysvetlite dieťaťu, čo bude. Nemusíte používať frázy ako „už nikdy“ alebo „nikdy viac už nebudeš...“ Len povedzte, že tablet bude menej, alebo že sa nemôžu hrať s otcovým smartfónom. 2. Vyberte správny deň. Deti majú vo zvyku hrať sa, ak sú doma. Vezmite ich preč z domu, lepšie počas slnečného týždňa, ako počas daždivého týždňa, keď ostanete trčať doma. 3. Vyhnite sa určitým okolnostiam. Snažte sa vypadnúť z domu, či už k starej mame alebo do parku či na ihrisko. Ak sú vaše deti navyknuté jesť obed či večeru v kuchyni a používať pri tom telefón, presuňte jedlo do obývačky. 4. Vyhnite sa spúšťaču. Pre deti je ľahké ostať bez tabletu či mobilu, ak ho nevidia. Je to záležitosť sedliackeho rozumu. 5. Solidarita. Spúšťač je, ak deti vidia, že rodičia sa hrajú. Ak chcete pomôcť svojim deťom nechajte ich mimo dosahu vo vrecku či taške a nie celý deň v rukách – radšej sa hrajte so svojimi deťmi ako s mobilom. 6. Ponúknite nekompatibilné alternatívy. Čas, ktorý deti trávia doma nasmerujte na aktivity, kde sa nedá hrať na zariadení. Aktivita, ktorá zamestná ruky, ako kreslenie, modelovanie z plastelíny, hra na koníka na chrbte, prechádzka, lozenie po stromoch či vozenie sa na trojkolke. Toto pomáha deťom nemyslieť na túžbu hrať sa s nimi. Počas večere sa hrajte alebo spievajte piesne, čítajte rozprávku, lebo knihy majú pozitívnejší vplyv na deti. 7. Povzbudte deti, aby si samy našli alternatívy. Zariadenie im bude chýbať, ak sa nudia. Navrhňte im a pomôžte využiť fantáziu, ako sa zabaviť. Kreslenie alebo hra s legom, hra s dinosaurami; bunker v

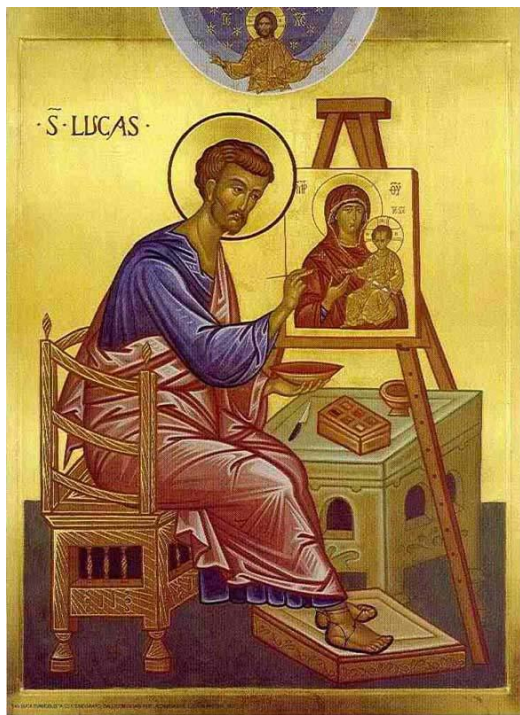
obývačke, alebo skrývačka. 8. Láska a hra. Deťom pomáha cítiť sa dobre, keď cítia lásku a hrajú sa s rodičmi. Ak odmeníte čas bez zariadenia pozornosťou a kvalitným časom, mama a dieťa alebo otec a dieťa, to sú chvíle najväčšej zábavy, tak zabudnú na „pripojenie“ k zariadeniu. 9. Netrestajte. Deti, najmä 2- až 4-ročné, môžu zakúšať veľkú frustráciu, ak zistia, že nemajú prístup k mobilnému zariadeniu tak často ako predtým. Nahnevajú sa a budú robiť scény. Namiesto hnevu zostaňte trpezliví, pomôžte im prehltnúť túto horkú pilulku s láskou a dôverou. 10. Pevnosť, láska a trpezlivosť. Všetky deti môžu prekonať tento zlovyk. Dôležité je kombinovať jasné pravidlá, limity a zásadovosť s veľkými dávkami lásky, starostlivosti a kvalitného času. Konať s pochopením, láskou a trpezlivosťou pomôže deťom akceptovať nové pravidlá. Viem, že usadiť deti s dotykovou obrazovkou môže byť občas veľmi pohodlné, tiež som bol často v pokušení. Ale povzbudzujem vás, aby ste obmedzili používanie zariadení ako sa len dá. Niekedy je ťažké ich nakrmiť či čakať u pediatra bez toho, aby sme pred nich dali obrazovku, ale verím, že ide o úsilie hodné tej obety. „Ťažké“ chvíle, ktoré zažívate dnes, budú mať dlhodobé pozitívne efekty, v podobe väčšej schopnosti koncentrácie a trpezlivosti v budúcnosti! Nech nám Boh dá silu dobre vychovať naše deti.

o.Rastislav (farár a protopresbyter)

SV. APOŠŤOL LUKÁŠ

Sviatok sv. Lukáša, apoštola a evanjelistu pripadá na 18. október. Podľa starovekej tradície, pochádzal zo sýrskej Antiochie. Jeho rodičia boli veľmi zámožní. Vybadali mnohé schopnosti u svojho syna a dali ho na štúdiá. Lukáš, po mnohých štúdiách, postupne spoznáva márnosť sveta a cíti potrebu jasnejšieho svetla. Uverí v Boha a stáva sa najprv židom. Až neskoršie sa stáva kresťanom. Nevieme na podnet koho alebo čoho sa obrátil, ale mnohí predpokladajú, že bol duchovným dieťaťom sv. Pavla. Bol spoločníkom sv. Pavla pri jeho namáhavých a nebezpečných misionárskych cestách. Na jednom mieste v liste svätý apoštol Pavol píše, že všetci ho opustili, len Lukáš zostal s ním.

Sv. Lukáš sa určite okrem sv. Pavla stretal i so svätým Jánom apoštolom a Bohorodičkou. Potvrzuje to aj jeho evanjelium, ktoré popisuje udalosti, ktoré sa mohol dozvedieť jedine od Bohorodičky, alebo jej najbližších. On jediný opisuje „Zvestovanie“, píše veľmi podrobne o narodení Pána Ježiša. Celé jeho evanjelium by sme mohli nazvať evanjeliom o milosrdnej láske Otca. Zvlášť to vidíme v podobenstvách, ktoré sa objavujú len v jeho evanjeliu: o dobrom pastierovi hľadajúcom stratenú ovцу, o márnotratom synovi, podobenstvo o milosrdnom samaritánovi preukazujúcom lásku k blížnemu. Mohli by sme povedať, že v jeho evanjeliu sa názorne ukazuje teológia Pavlových listov. Skutky apoštolov, ktorých autorstvo tradícia tiež pripisuje jemu, sú pokračovaním udalostí z evanjelia, zachytávajú Nanebovstúpenie Pána, Zoslanie Sv. Ducha, obrátenie Šavla, mučenícku smrť diakona Štefana, prenasledovanie kresťanov. Po mučeníckej smrti apoštola Pavla, ktorú podstúpil spolu s

apoštolom Petrom v Ríme, začal hlásať Kristovo učenie pohanom a Židom v Macedónsku, Dalmácii, Taliansku a Gálii. Sv. Gregor Naziánsky píše, že 84 - ročný Lukáš zomrel mučeníckou smrťou v Patrase a že ho obesili na olivový strom. Iná verzia hovorí, o tom, že zomrel prirodzenou smrťou.

Východní kresťania si ho uctievať ako lekára a ikonopisca. Jeho zameranie na medicínu presvitá aj z jeho evanjelia, kde si všimá Ježišove zázraky z hľadiska medicíny. Pripisujú mu autorstvo viacerých ikon Matky Božej. Existuje aj ikona „Evanjelista Lukáš píše ikonu Božej Matky“. Vidíme Lukáša, ako sedí vedľa svojho maliarskeho podstavca, na ktorom stojí práve dokončený obraz Božej Matky. Odkiaľ pochádza legenda, že Lukáš namaľoval autentický obraz Márie a tým

sa stal prvým maliarom ikon, to dnes už nikto nevie povedať. Od 6. storočia sa táto legenda v každom prípade stáva stále populárnejšou. Ako vyzeral originál tejto ikony, to nevieme presne. Po dobytí Konštantínopolu v roku 1453 sa stratil, takže poznáme len jej napodobneniny. Na konci tejto legendy sa hovorí, že Lukáš nemohol domaľovať svoju ikonu. Boží duch, ktorý ho pri stvárňovaní niečoho svätého prenikol, ho uviedol do extázy, takže už nebol schopný maľovať. Nato sa ikona sama dokončila.

Taktiež maľoval obraz Matky Božej vo svojom evanjeliu tým, že nám ukazuje aj vnútorný život Bohorodičky. Hlavne vtedy, keď píše o tom, ako prijímala Božie Slovo a zachovávala ho vo svojom srdci a rozjímalá o ňom. Ukazuje Bohorodičku ako prvú kresťanku, lebo kresťanstvo začína tam, kde človek prijíma Ježiša ako svojho Pána.

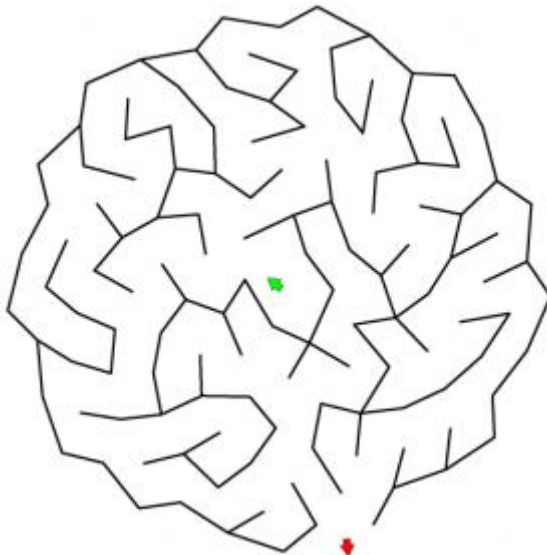
Od 12. st. sa nachádza rakva s pozostatkami sv. Lukáša v jednej z padovských bazilík. Genetická analýza ukázala, že zub z tejto rakvy pochádza od človeka z východnej oblasti Stredozemného mora. Podľa genetika Guida Barbujaniho súhlasí aj datovanie pozostatkov s rokmi, kedy údajne tento svätec žil. Dokumenty zo staroveku dokazujú, že bol lekárom vo východnom Stredomorí a zomrel v roku 150 nášho letopočtu ako 84 - ročný v gréckom meste Théby. Hrob s jeho pozostatkami bol z Théb prevezený do Konštantínopolu, hlavného mesta Byzantskej ríše. Asi od 12. storočia, od čias Križiackych výprav, je miestom jeho posledného oddychu Padova.

Spracoval o. Michal (kaplán)

FARSKÉ OZNAMY

- ❖ Pozývame deti a mládež na stretná v pastoračnom centre vždy v piatok od 16.00 a taktiež na detské liturgie v piatok večer o 18.00.
- ❖ V nedeľu 21.10. sa uskutoční Zbierka na misie.
- ❖ Pripomíname rodičom, aby prihlásili svoje deti na slávnosť 1.sv spovede. Prihlášky sú v chráme pri nástenke alebo v kancelárii FÚ.
- ❖ Ponúkame na predaj CD a DVD Ďakovný akatist Zboru sv. Jakuba.(Cd- 1e, Dvd- 2e)
- ❖ Náš chrám plánujeme vyzdobiť aj ďalšími zástavami. Ak by ste chceli podporiť toto dielo, môžete tak urobiť v kancelárii FÚ.
- ❖ Pozývame Vás na Evanjelizačný program Godzone tour, ktorý sa uskutoční 13.11. V Košiciach v hale Cassosport od 18. – 21.00. Vstup zadarmo.
- ❖ Gréckokatolíck charita Prešov vyhlasuje výberové konanie na pozíciu vedúceho zariadenia Domov nádeje do 12.10.

Okienko pre deti:

Obrázky prevzaté z internetu, spracoval DS

TLAČ: A-print, s.r.o., Urbánkova 13, Prešov

VYDÁVA: Gréckokatolícka farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov

WEB: www.grkat-sekcov.sk • **E-MAIL:** farnostsekcov@gmail.com • **TEL.:** 051/7725540

LEN PRE VNÚTORNÚ POTREBU • DOBROVOĽNÝ PRÍSPEVOK: 0,10€